

Sygn. akt III AUa 786/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz SA Elżbieta Czaja
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2017 r. w Lublinie

sprawy N. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o należności z tytułu składek

na skutek apelacji N. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 21 stycznia 2016 r. sygn. akt IV U 1352/14

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala, że zadłużenie N. B. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne nie obejmuje okresu od stycznia 2005 roku do lutego 2005 roku, od stycznia 2006 roku do lutego 2006 roku oraz od stycznia 2008 roku do sierpnia 2014 roku;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz N. B. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja

III AUa 786/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił odwołanie wnioskodawcy N. B. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. stwierdzającej zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 28.551,53 zł wraz z odsetkami w kwocie 17.381 zł.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

W dniu 5 grudnia 2011 r. Narodowy Fundusz Zdrowia wydał decyzję, w której ustalił, iż N. B. od dnia 1 stycznia 1999 r. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Na skutek odwołania wniesionego przez N. B., sprawę rozpatrywał Prezes NFZ, który w dniu 15 marca 2012 r. utrzymał w mocy decyzję z dnia 5 grudnia 2011 r. (bezsporne).

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 października 2014 r. organ rentowy stwierdził, że N. B. jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne w okresie od marca 2003 r. do sierpnia 2014 r. na kwotę 45.932,53 zł, z czego kwota 28.551,53 zł stanowi należność główną, zaś odsetki za zwłokę wynoszą 17.381,00 zł.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, że bezspornym jest zarówno fakt istnienia jak i wysokość zadłużenia ubezpieczonego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od marca 2003 r. do sierpnia 2014 r. Zostały one szczegółowo rozliczone w załączniku do zaskarżonej decyzji. Z treści odwołania wynika, iż ubezpieczony kwestionuje samo wydanie decyzji, uznając, iż jest ono przedwczesne. N. B. wywodził bowiem, iż gdyby najpierw zapadła decyzja o umorzeniu jego należności z tytułu wyżej wymienionych składek, to bezprzedmiotowe byłoby wydanie zaskarżonej decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższe wnioskowanie nie jest jednak prawidłowe, gdyż obarczone zostało błędem logicznym. Decyzja o umorzeniu należności może być wydana jedynie wtedy, gdy dotyczy określonego przedmiotu, tj., gdy sprecyzowane zostanie zarówno istnienie jak i wysokość długu, który może zostać poddany umorzeniu. Z tego też powodu najpierw powinna zostać wydana decyzja stwierdzająca istnienie długu z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, czyli zaskarżona decyzja i dopiero jej uprawomocnienie spowoduje, że zaistnieje przedmiot ewentualnego umorzenia. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, że rozpatrzenie wniosku o umorzenie należności może nastąpić dopiero po uprawomocnieniu się decyzji ustalającej wysokość zadłużenia.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na pominięciu, że jako emeryt jest on zwolniony od wszelkich składek. Ponadto złożył on wniosek o umorzenie należności i Sąd winien wstrzymać się z orzekaniem do czasu rozpoznania wniosku.

Z treści apelacji należy wnioskować, że skarżący wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku przez ustalenie, że nie jest zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy uznał częściowo żądanie wnioskodawcy i wnosil o uwzględnienie apelacji oraz zmianę zaskarżonego wyroku przez ustalenie wysokości zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od marca 2003 roku do sierpnia 2014 roku na kwotę 28.486,25 zł oraz wzajemnie zniesienie kosztów postępowania.

Pozwany wskazał, że wnioskodawca w spornym okresie opłacał podatek dochodowy w formie karty podatkowej a nadto były okresy, kiedy pobierał świadczenie emerytalne w wysokości nieprzekraczającej kwoty minimalnego

wynagrodzenia. Tym samym spełnione zostały warunki, wymienione w art. 82 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1793). W tej sytuacji skarżący nie powinien opłacał składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2008 roku do lutego 2008 roku, od stycznia 2009 r. do lutego 2010 r. oraz od stycznia 2011 roku do sierpnia 2014 r. W pozostałych okresach skarżący nie spełniał warunków do zwolnienia z opłacania składek, które wraz z odsetkami liczonymi na dzień 15 lipca 2016 roku stanowią łączną kwotę 28.486,25 zł.

Z tych względów pozwany wnosił o częściowe uwzględnienie apelacji.

Sąd Apelacyjny uzupełnił materiał dowodowy o dokumenty dotyczące podlegania wnioskodawcy ubezpieczeniu zdrowotnemu, formy opodatkowania oraz zobowiązał pozwanego do rozliczenia należności z tytułu składek na datę wydania zaskarżonej decyzji tj. na dzień 15 października 2014 roku.

Sąd Apelacyjny ustalił, że wnioskodawca, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym od dnia 1 stycznia 1999 r. (decyzja z dnia 5 grudnia 2011 r. NFZ (...) Oddziału Wojewódzkiego w W. oraz decyzja Prezesa Narodowego Funduszu zdrowia z dnia 15 września 2012 r. – k. 15 i k. 31 akt ZUS). W okresie od stycznia 1999 r. do stycznia 2016 r. opłacał podatek dochodowy w formie karty podatkowej (pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. k. 79 akt ZUS).

W okresach wskazanych w odpowiedzi na apelację tj. od stycznia 2008 roku do lutego 2008 roku, od stycznia 2009 r. do lutego 2010 r. oraz od stycznia 2011 roku do sierpnia 2014 r. kwota emerytury pobieranej przez wnioskodawcę łącznie z dodatkiem pielęgnacyjnym jest niższa niż minimalne wynagrodzenie (rozliczenie na k. 39-42 a.s.).

W okresach od stycznia 2005 roku do lutego 2005 roku, od stycznia 2006 roku do lutego 2006 roku, od marca 2008 roku do grudnia 2008 roku oraz od marca 2010 roku do grudnia 2010 roku kwota emerytury, bez uwzględnienia dodatku pielęgnacyjnego, jest niższa niż minimalne wynagrodzenie (rozliczenie na k. 39-42).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja w wnioskodawcy jest w znacznej części zasadna. Sąd Okręgowy nie dokonał analizy przepisów cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wnioskodawca, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym od dnia 1 stycznia 1999 r. Decyzja w tym przedmiocie wydana przez NFZ (...) Oddziału Wojewódzkiego w W. jest prawomocna.

Zgodnie z treścią art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 963) do składek ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Tym samym pozwany był uprawniony do wydania decyzji określającej wysokość należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne i odsetek – art. 83 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy.

W spornym okresie, tj. od marca 2003 r. do sierpnia 2014 r. wnioskodawca pobierał emeryturę i jednocześnie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie naprawy obuwia i wyrobów skórzanych. W związku z prowadzoną działalnością opłacał podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Zgodnie z treścią art. 82 ust. 8 pkt 2 cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem

ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej. Wymienione w treści cyt. przepisu „świadczenie emerytalne lub rentowe” jest w istocie „emeryturą lub rentą”. Przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U.

z 2016 r., poz. 887) nie zawierają pojęcia „świadczenie emerytalne” ale definiują emeryta jako osobę pobierającą „emeryturę” – art. 4 pkt 1 cyt. ustawy. Tym samym treść art. 82 ust. 8 pkt 2 cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych należy odnosić do osoby, pobierającej emeryturę.

Z przedstawionego przez organ rentowy zestawienia wynika, że N. B. pobierał emeryturę w wysokości niższej niż minimalne wynagrodzenie

w okresie od stycznia 2005 r. do lutego 2005 r., od stycznia 2006 r. do lutego 2006 r. oraz od stycznia 2008 r. do sierpnia 2014 r., zatem przez okres dłuższy niż wskazany w odpowiedzi na apelację.

W ocenie Sądu Apelacyjnego decydujące dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, czyli ustalenia zadłużenia wnioskodawcy z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, jest zbadanie czy pobierana przez skarżącego emerytura, bez dodatku pielęgnacyjnego, nie przekraczała miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia. Emerytura jest świadczeniem pieniężnym związanym z realizacją ryzyka związanego z wiekiem i tylko to świadczenie (poza rentą) jest objęte regulacją art. 82 ust. 8 cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W świetle art. 75 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodatek pielęgnacyjny przysługuje m.in. osobie uprawnionej do emerytury, która została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia. Dodatki do emerytur i rent przysługujące na podstawie przepisów cyt. ustawy przysługują obok świadczenia głównego, co oznacza, że kwoty tych dodatków nie są uwzględniane przy określaniu wysokości świadczenia (por. Karina Jankowska, Inetta Jędrasik-Jankowska Komentarz do art. 75 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Art. 82 ust. 8 cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stanowi wyraźnie o emeryturze, nie wymieniając żadnych dodatków do tego świadczenia, zatem brak jest podstaw do łącznia kwoty emerytury

z kwotą pobieranego przez wnioskodawcę dodatku pielęgnacyjnego.

Porównanie wysokości emerytury z kwotą minimalnego wynagrodzenia prowadzi do konkluzji, że w okresie od stycznia 2005 r. do lutego 2005 r., od stycznia 2006 r. do lutego 2006 r. oraz od stycznia 2008 r. do sierpnia 2014 r. wnioskodawca nie miał obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok.

W pozostałym okresie, wskazanym w decyzji, kwota pobieranej przez wnioskodawcę emerytury była wyższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia a zatem był on zobowiązany do zapłaty składek. Fakt, że wnioskodawca wystąpił o umorzenie należności objętych decyzją nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Rzeczą Sądu było bowiem zbadanie legalności i zasadności decyzji, od której skarżący złożył odwołanie a zatem decyzji określającej wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Z tych względów w pozostałej części Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Wnioskodawca jest stroną w znacznej części wygrywającą sprawę, zatem stosownie do treści art. 98 § 1 w zw. z art. 109 § 1 zd. 2 k.p.c. przysługuje mu od pozwanego zwrot kosztów postępowania apelacyjnego czyli zwrot opłaty od apelacji w kwocie 30 zł.